

מקס ומוריץ

הטקס למלאת 110 לרציחתם

(מקס ומוריץ - האזכרעִידה)

3	דמויות:
3	דמויות נוספות:
4	אזור כניסת קהל:
4	החלל, הבמה והאולם הראשי:
5	הספד:
6	הספד:
9	פרולוג
10	תעלול ראשון
13	תעלול שני
16	תעלול שלישי
19	תעלול רביעי
22	תעלול חמישי
25	תעלול שישי
27	הומאז'
30	השיר של מקס ומוריץ
32	תעלול אחרון
34	אפילוג
35	דין וחשבון
36	עזיבת קהל

**"... לאלה המתבוננים בהיסטוריה מהגיהנום אין עוד דבר במשותף עם אלו
המעורבים בעשייתה..."**

דמויות:

כל דמויות המבוגרים יתאפיינו בעיוות או נכות פיזית מסוימת. כמו כן, דמויות הגברים יתפארו באיבר מין בולט וגדול.
 בסיס הדמויות הכתובות בסיפור- כתיאורן הוויזואלי.
 דמויותיהם של מקס ומוריץ יולבשו על השחקנים כחליפת- בובה החושפת ידיים ופנים, שגובהה יהיה כשלושת רבעי גובהם של השחקנים ויסתיימו בברכיהם.

דמויות נוספות:

* המספר:

מבוגר אך ללא גיל מוגדר. כנראה, קרוב בקרבת דם למקס ומוריץ. אפל ומסתורי.
 בטוח בעצמו מאוד ולא טורח להיות סימפטי לקהל. מעריך את מקס ומוריץ ורואה בעשייתו שליחות עליונה. אוגר בתוכו כעס וזעם אדיר כלפי הרוצחים.

* המספיד:

מבוגר אך ללא גיל מוגדר. אדם מכובד ורשמי.

* השואה:

דמות מצירו של אדוארד מונק "הצעקה". לבושה כותונת פסים צבעונית דהוייה בעלת טלאי גולגולת.

* נגני הלהקה אנשי חג- המתים:

חבורת הנגנים העליזה. לבושי סחבות בלויות מפאת זמן ונגינה. פרצופם עטוי מסיכת מוות – גולגולת משעשעת או מאופר ככזה בצבעי לבן וזרחן ומואר על ידי תאורה אולטרה-סגולית (Black-light). כלי הנגינה גם הם מאובקים ומטונפים ונראים כאילו ידעו זמן טוב יותר.

* הנגרים האילמים:

צללים של פועלים. כמעט ואינם מדברים. עובדים בחריצות ומשום כך עוטי בלויים וסינרים. עושי דברו- כלבי שמירה- עבדים- ילדים של המספר. נולדו בסדנה ואינם מכירים מאום חוץ ממשנתו של האחד.

אזור כניסת קהל:

בטרם כניסת הקהל- יחולקו להם **שאלונים** וכלי כתיבה שייאספו מבעוד מועד- טרם כניסתם לאולם.

הקהל נכנס בדלת הראשית לאולם. ברקע מתנגנים שירי ילדים ערמניים המוכרים לקהל הישראלי. האולם מוחשך וכניסת הקהל מוארת חלושות ע"י **מנורות שמן** המשתלשלות מהתקרה.

סמוך לדלת הכניסה, **סדנת נגרים**- בנוי ארונות מתים עמלים על הכנת **ארונות מתים מעץ**. לידם- **ערימת עצי- חומר גלם עצומה** וארונות מתים בשלבי סיום. הם אינם מדברים, רק המהנהנים בקולם לאישור דברי המספר. המספר עומד בפתח, לידו **מזודה**, ליד השולחן **אמת מידה אנכית גדולה**. הוא מקבל את הקהל בחיך, שואל כל צופה שנכנס לשמו ובודק את גובהו. למשמע התשובה הוא מכריז בקול לנגרים, המהנהנים לאישור המידע. אחד הנגרים רושם את הנתונים בגיר **על לוח עץ גדול** שחור. מדי פעם תנסה לחדור לאולם גם "השואה" או לגנוב את מזוודתו של המספר, ללא הצלחה עקב הדיפותיו האלימות של המספר בטענה ש"אין מה להשוות" ו"לא על זה מדובר בכלל". הוא מקלל את "השואה" בגרמנית. היא עצמה דמות **עטויה כתונת פסי- מחנות** וטלאי, מנסה להסב את תשומת לבו של הקהל לעצמה במחווה של זעקה אילמת, כמו בתמונה של אדוורד מונק, שאינה יכולה להשתתף באירוע. צעקתה תבוצע על רקע קיר מואר אדום. המספר יתנצל בפני קהל הפגוע מהמעמד. לאחר כניסת כל הקהל ומיקומו. מתחיל האירוע.

החלל, הבמה והאולם הראשי:

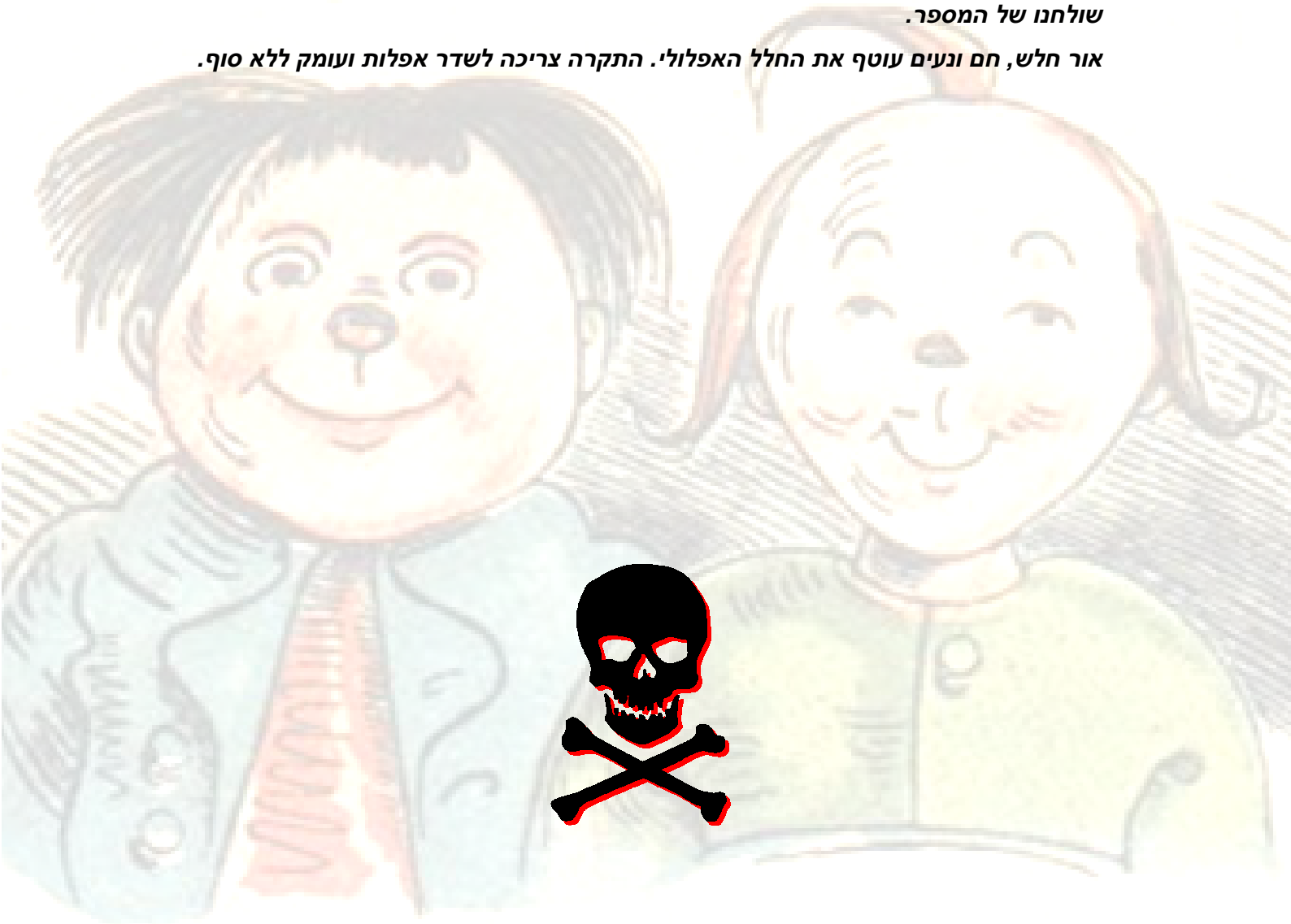
המעבר לאולם יתבצע דרך מסדרון ארוך אפולולי וחשוך. על הקירות סביב מודבקים ברישול **עותקי- דפים** מתוך תרגומים שונים של הסיפור **ודפי השאלונים של הקהל**- מוארים באור חלוש*. מהתקרה תלויים **שקים מלאים** המתנדנדים לאיטם. בסוף המסדרון- היציאה לאולם הראשי. האולם האפולולי מואר על ידי **שנדלייר עצום** הממוקם בתקרתו ובו נרות מרצדים. עשן ערפילי עוטף את החלל. החלל מעוצב כסדנת נגרים עתיקה שנראה כי בדרך-לא-דרך הוסבה קליל לשמש כבמת תיאטרון. קדמת הבמה ממוקמים נורות **Footlights** כקונכיית

* אברהם סולודר "שמעון ולוי" 1898

חוה כרמי "מכס ומוריץ זוממי המזימות" הוצאת גולדשטיין, 1939 ושוב הוצאת שמעוני ב-1944
אנדה אמיר "גד ודן: שישה תעלולים של שני שובבים ב"בעקבות ויליאם בוש" הוצאת יבנה, 1939 ובמהדורה שניה ב-1956
הוצאת ניב ושוב ב-1972

אורי סלע "ספר התעלולים של מקס ומוריץ 1965 ושוב ב-1971 הוצאת א. לוי אפשטיין וב-1983 הוצאת מודן
אוריאל אופק "מקס ומוריץ: תעלולים מספורים בחרוזים ובציורים" הוצאת זמורה ביתן -1984

מוזהבות. הכול יפעל כמכונת פטנטים ענקית. החלפת תלבושות תבוצע על הבמה- בצד הבמה במקום גלוי. שם גם ינוחו השחקנים, יעשנו סיגריה וישתו בחברותה. ליד שולחנו של המספר נחים להם זוג ארונות מתיים קטנים המיועדים לתינוקות- ארונותיהם של מקס ומוריץ. בפיט המיועד ממוקמים הנגנים- אנשי "חג המוות" המוארים על ידי black-light. פועל במה מדליק את ה Footlights הממוקמים בירכתי הבמה. ונר הממוקם על שולחנו של המספר. אור חלש, חם ונעים עוטף את החלל האפלולי. התקרה צריכה לשדר אפלות ועומק ללא סוף.

ההספד ייערך באולם נפרד. הקהל, ישוב סביב שולחנות עליהם מונחים כלי כתיבה והשאלונים.

על הבמה עומד דוכן נואמים ולידו מיקרופון. מעל מרכז הבמה תלויה תמונתם של מקס ומוריץ ממוסגרת ומוארת באור יקרות. מתחתיה אגרטל ובו זר פרחים צנוע. המספיד יעלה מתוך הקהל לכשיגיע הרגע ויבקש לאסוף את השאלונים. מוזיקה מתחילה. ההספד מתחיל.

המספיד: חייהם של מקס ומוריץ, אָחַיִי גיבורי התהילה, מהם ירשתי את שמי כאשר התנחלו בשדה מולדת לשוננו כבר בשנת 1898, נקטפו בעודם באבם בידי זָדִים ערלי לבב לפני ק"מ שנים. "רְשָׁעוֹת אינה מטרת חיים!" קבע החייט מֶק בְּדוֹנוֹ המשולח. האומנם? האם לא התחולל כאן פשע היסטורי שאין לו כפרה, אין לו פיצויים, שהגיעה עת לתקנו ויפה שעה אחת קודם? קודם שִׁיֶּסְפָה אפילו הזיכרון? השם? היד? כְּלִי זַעֲקַת החמס שלי צרורים מאמש, טעונים ונצורים לגאול את מקס ומוריץ הטהורים, השם ייקום דמם, בערב נדיר ומיוחד זה, ולהשיב עטרה ליושנה- בעזרתכם.

רבותי וגבירותי, לבי שלי הוא התלוי בין דיוקנותיהם האצילים, לבי אשר פסק לפעום אז, באותם רגעי זוועה, כשברווזים נקרו גופותיהם הטחונות באכזריות ללא תקדים, בולעים ומבליעים את אחיי, את בשרי, את דמי, על קרבם, על כרעיהם, על רוחם ונשמתם, שתיבדל לחיי נצח במעלות קדושים. קומו!

מסמן לקהל לקום על רגליו, דומייה לזכרם!

מי באמת היה מקס? מי מוריץ? מה היה פועלם המשותף? מה פשעו, מה חטאו שני הנערים החמודים, הנעימים והמסודרים למשעי הללו, שאהבו את החי והצומח ובצר להם הצטחקו? הרי תדיר חייכו, חיוך דק של הומור עדין ודבר לצון חביב היה שמור עמם תמיד לכל

עובר ושב. מהי מהותם הכי פנימית של שני הליצנים האלה, חלוצי ביקורת וקורבנותיה בה בעת של חברה אטומה, קשוחה, מטומטמת, דכאנית ומושקתה? מקס אחי, מוריץ רעי, על במותיכם חלל? מי הייתם באמת, בריאי הגוף ונחמדי- הנשמה? תאבי מזון בריא- אורגני גם לגוף וגם לרוח, מקדמי הבידור המהוקצע, המלוטש, הנבון והסאטירי? מי כמותכם ידע להתמודד עם עולם המבוגרים הנוקשה, הדידקטי והתפל בשום שכל, בטוב לב ובהנאה? מי גרם לקהילה להתנער מהשגרה ומי הכניסו קצב ופלפל לחייהם המשעממים של בורגנים זעירים, מתחסדים, צדקנים וצבועים? מי הם שמצאו ומי המציאו ברוב תושייתם פתרונות חדשניים לכל משימה? מי היו לא פחות מִפּוֹרְמָטוֹרִים בדורם, נאורים וליברליים מאין כמותם? ומי, כבר תכף ומיד לאחר מותם, הפכו (בצדק) לידוענים? (SELEBS?)

כי מי אם לא מוריץ וגם מקס בבלורית מקורזלת שיער, פיתחו את מחשבתם של דורות על דורות של ילדים, מבוגרים ושל זקנים? הרי אפילו הקאנצלר אדולף היטלר, בכבודו ובעצמו, העריץ והוקיר אותם בכך שקרא לרשת הריגול הראשית של הרייך על שמם!

מי אם לא אחיי המהוללים, המחוללים, ההוללים ומחוללי שינוי רצוי, הניחו את אבן הפינה לכל מה שיקר גם לנו, כאן, כעת, עכשיו ופה, בימים ההם בזמן הזה?

מדם חללים, מחלב גיבורים ידו של מוריץ לא תשוב ריקם, שמו של מקס לא ייסוג לאחור. הנאהבים והנעימים בחייהם ובמותם לא ייפרדו! מנשרים קלו! מאריות גברו! סופרי ישראל- את מקס ומוריץ בְּכוּ כעת! שהלבישוֹכֶם שְׁנֵי עֶדְנִים, שהעלו עֲדֵי זהב על לבושכם! צר לי עליכם אחיי הנפלאים. נעמה אהבתכם לי מאהבת נשים. איך נפלו גיבורים ויאבדו כלי מלחמה.

ואתם גבירותיי ורבותיי, שְׁקֶלְטֵנֵי הנכבדים. (ארונות המתים המרחפים) אתם אשר תמיד ידעתם להבדיל בין טוב ורע. אתם, אשר שְׁמַרְתֶּם

על ילדינו מכל פגע ומורא. אתם אשר הזדעזעתם למשמע שחוקם של ילדינו, אתם אשר בתבונתכם הוקרתם, קדחתם והקדחתם למענם תרבות. תרבות?! בשמעי אקדח מיד זעה ימיני לעבר התרבות. אקדח - תרבות שבה הכוח היוצר עבר מהזרוע החיה לעבר המכשיר המת והתקבע בו?! תרבות שאינה אלא מנוס מִיָּצֵר כה מתוק של משחק ושובבות. אתם, אתם רבותי וגבירותי האשמים במותנו המדמם באבק הרוע המתוק מדבש. אתם, אתם דעו לכם שבמותכם ציוויתם להם (מצביע על התמונה) את מות ילדינו! ובערב זה, ה ** לחודש **** (תקיעת קרנות יער) שנת **** (תקיעת קרנות יער) מעל במת עץ מעופשת יסופר סיפורם האמיתי של מקס ומוריץ.

נעימת שיר ערש מעוותת נשמעת.

בתיאבון....

הקהל מובל אחר כבוד לאולם הראשי.

אוי, לעתים כל כך קרובות נאלצים
 לשמוע או לקרוא על (בחיוך) ילדים רעים!
 כמו למשל על שניים אלה,
 מקס ומוריץ שמותיהם;
 שבמקום לטוב לפנות
 בלקחי חכמה וגם מצוות,
 לעתים עשו מכל זה צחוק
 ובסתר אף התלוצצו.
 כן, (בערגה) למשובות ותעלולים
 תמיד היו הם מוכנים!
 (בחיוך) להציק לבני אדם, לענות את החיות,
 תפוחים, אגסים ושזיפים לגנוב
 ודאי נעים הרבה יותר
 וחוץ מזה גם נוח בהרבה,
 מלשבת קבע על ספסל
 בית- ספר או בכנסייה.
 אבל אוי, אוי, אוי וגם אבוי כשאני רואה את הסוף!
 איזה מין דבר נורא
 למקס ולמוריץ שקרה.
 לכן כל מה שהניעם
 צויר כאן וגם נרשם. (מרים ומציג את הספר המקורי והמאובק)

תעלול ראשון

יש המשתדלים מאוד בעניין
 עם העופות;
 הן ביחס לביצים
 שהמכונפות האלה מטילות,
 שנית, בגין הצלי
 שגם אותו הן מספקות;
 שלישית, שימוש עושים גם בנוצות,
 וממלאים כרים, כסתות,
 כי מי אוהב לקפוא בקור.
 ראו, הנה האלמנה שמה בולטה,
 שגם היא לא רצתה לקפוא.
 תרנגולותיה הן שלוש,
 תרנגול גאה בראש.
 מקס ומוריץ אז חשבו:
 מה נעשה עכשיו אנחנו? **(כניסת מקס ומוריץ - צחקוקים)**
 חיש-מהר, אחת ושתיים,
 הם פרסו פרוסה לשתיים,
 ועתה גם לארבע,
 כמידת אצבע קטנה.
 הם קשרו אותן בחוט,
 הצליבו, ובכל קצה קצת לחם.
 והניחו בקפידה
 בחצר האלמנה.
 רק ראה התרנגול,

תיכף גם החל לקרוא:

קיק'ריקי! וקוק'ריקות!

תיק- תק הגיעו גם **התרנגולות**.

מיד התרנגול וגם תרנגולות

בלעו עולזים את הפרוסות;

אך בטרם התעשתו,

וכבר נלכדו.

אנה-ואנה, פה ושם

משכו בחוט אך לחינם,

בדילוג ובנפנוף,

אה, זה לא עזר, ואוף!

הם נותרו על הענף

של עץ שחון תלויים.

צווארם הלך והתארך,

מזמורם רווי מורא, פחדים;

כל אחת **ביצה הטילה**,

מר- המוות בא מיד.

בולטה, זו האלמנה בחדר

במיטתה שמעה את זה הזמר,

בלב חושש יצאה החוצה,

הו איזו זוועה צפתה!

מעיניה הדמעות זרמו! **(שפריץ של מים לכיוון הקהל ממקומה של בולטה. היא מצטרפת)**

All mein Hoffen, all mein Sehnen, Meines Lebens schönster Traum

Hängt an diesem Apfelbaum!

עד עפר מדוכאה

הביאה אז סכין חדה; **(בולטה שולפת סכין מבריקה)**

מתירה את המתים,

שלא יהיו כך עוד תלויים,
ובמבט אילם מאבל
חזרה אז לביתה.
זה היה ראשון, התעלול.
השני כבר במסלול.
"הריקוד המסיים"

תעלול שני

כשהאלמנה בולטה הטובה
 התאושה מכאבה,
 חשבה לה ככה וגם כך
 שיהיה נאה ומשובח,
 שאת הז"לים המנוחים,
 שנפטרו בדמי יומם,
 בחשאי ובצנעה
 לאכול צלויים היטב.
 אָפֶל רב ללא ספק,
 כששכבו עירום וגם עריה
 מרוטים עלי תנור,
 מי שבימים יפים מאלה,
 בגינה ובחצר
 נקרו בחול מלאי שמחת חיים.
 אָה, גברת בולטה שוב בכתה,
 גם **כלב שפִיץ** עומד שם לצדה.
 מקס ומוריץ זאת הריחו;
 מיד הוסכם: ישר לעבודה!
 מבעד לארובה בעונג רב
 ראו את **התרנגולות** שוכבות,
 עכשיו כבר בלי גרגרת ובלי ראש
 מתרוננים ורוחשים שם במחבת.
 עתה יורדת עם צלחת
 האלמנה בולטה למרתף,

להביא מנת כרוב חמוץ,

שאותו היא במיוחד

אוהבת בעיקר

כשהוא מחומם היטב.

על הגג בינתיים

(ולא בעצלתיים)

מקס הכין בעוד מועד

והביא אתו **חֶפֶה**.

והנה עולה אל על

תרנגולת ראשונה.

והנה כבר מספר שתיים;

והנה מספר שלוש;

חסרה מספר ארבע:

הנה היא הגיעה כבר!

הכלבלב ראה זאת אך,

ונבח לו ונבח.

עולזים, ותכף ומיד

ירדו השניים מהגג.

איזו שערורייה תהיה!

גברת בולטה כבר באה;

כמסומרת היא עומדת,

כשהביטה במחבת.

כל התרנגולות נעלמו (**בולטה מצטרפת**)

"שפיץ!"

היא מילתה הראשונה. (**בולטה מצטרפת**)

Oh, du Spitz, du Ungetüm!! Aber wart! ich komme ihm!!!

בתרווד, כבד וגם גדול

שפיץ חטף אז עוד ועוד;
קולנית הייתה יבבתו
כי הרגיש חף מכל פשע.
מקס ומוריץ במחבוא
נחרו ליד המשוכה
ומסעודת העוף הדשנה
הציצה עוד ירך אחת בלבד.
זה היה שני, התעלול.
השלישי כבר במסלול.
"הריקוד המסיים"

תעלול שלישי

כל אחד בכפר הכיר
 את זה ש- בֶּק (BÖK) שמו.
 בגדי חול וחג תפר,
 מכנסיים, חליפות,
 מקטורני כיסים נוחים,
 מעילים חמים ותחתונים
 את כל הבגדים האלה
 בק החייט ידע לתפור.
 גם אם היה משהו לתקן,
 לגזור או להטליא,
 ואפילו כפתור רופף
 או תלוש מהמכנס,
 הכל בכל ומכל כל,
 מאחור ומלפנים,
 הכל עשה בק האומן,
 כי זוהי משימת חייו.
 לכן כל איש בקהילה
 רצה בו כחבר ורע.
 אך מקס ומוריץ חשבו
 איך אותו יאמללו.
 לפני ביתו של האומן
 זרם לו נחל במשובה.
 על פני המים היה גשרון
 ועליו הוליכה דרך.

מקס ומוריץ, כלל לא עצלים,

בחשאי נסרו אז **במשור**,

חֶרֶץ וְחֶרֶץ, בגשר

אז חֶרֶץ.

כשהסתיימה הפעולה

נשמעה לפתע צעקה: (כולם מצטרפים)

He, heraus! du Ziegen-Böck! Schneider, Schneider, meck, meck, meck!!

כל דבר סבל מר בק,

לא היה אומר מילה;

אבל כשאת זה שמע,

זה ממש הקפיץ אותו.

מהר קפץ עם האמה

ויצא מסף ביתו,

ושוב לרוב תדהמתו

שמע בקול רם: (כולם מצטרפים)

"מֶק, מֶק, מֶק!!"

הנה הוא כבר עלי הגשר,

טראח! הגשר מתפרק;

שוב נשמע ה:

(כולם מצטרפים) "מֶק, מֶק, מֶק!"

פְּלוּמְפֶס, במים נעלם הבק. (: **טביעתו של בק: מים, בועות, דגים**)

בדיוק כשזה קרה,

זוג של **ברוזים** שחו שם,

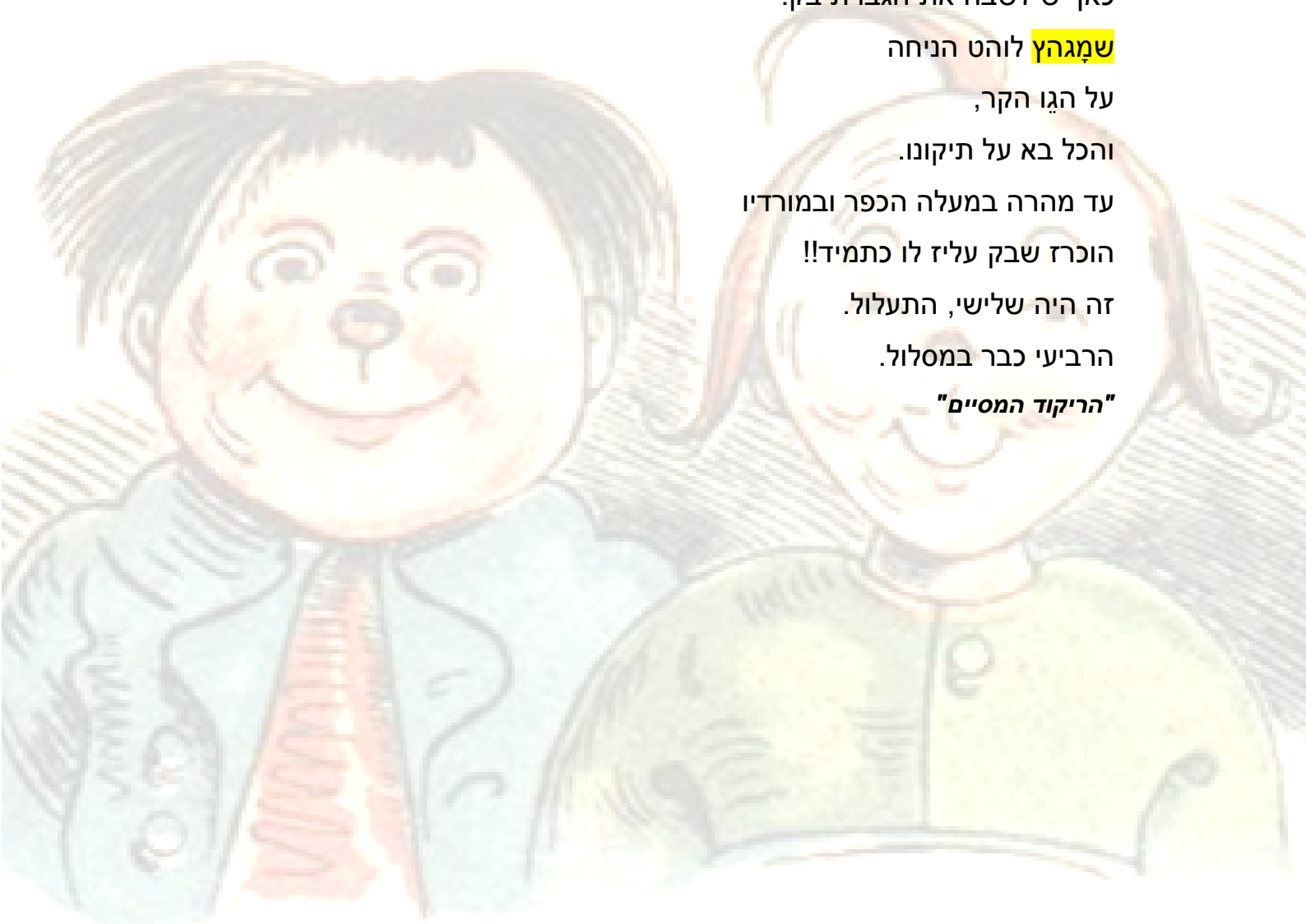
ואותם בחרדת מוות

בק תפס ברגליהם. (: **מעופו של בק והאוזים**)

עם ברווז בכל יד

פרפר אז בק ליבשה.

ואגב, עם כל זאת,
דבר כזה הוא די לא נוח;
כי מהסיפור הזה
לבק נגרמו מחושי מעיים.
כאן יש לשבח את הגברת בק!
שמגהץ לוחט הניחה
על הגו הקר,
והכל בא על תיקונו.
עד מהרה במעלה הכפר ובמורדיו
הוכרז שבק עליז לו כתמיד!!
זה היה שלישי, התעלול.
הרביעי כבר במסלול.
"הריקוד המסיים"

תעלול רביעי

זו הרי ההחלטה:
 שבן אדם צריך ללמוד.
 לא האלף-בית בלבד
 מניף את האדם אל על,
 לא רק בכתיבה, קריאה
 מתאמן יצור נבון;
 לא רק בדברי חשבון
 חייב אדם להשתדל;
 אלא גם לדברי חכמה
 צריך להאזין בהנאה.
 כדי שזה יקרה בשכל
 נמצא מר לְמִפְּל המורה.
 מקס ומוריץ, שניהם
 לכן לא סבלו אותו. ()
 כי מי שמעוללים תעלולים רעים
 אינם שמים לבם גם למורים.
 המורה הטוב הזה
 היה מעריצו של הטבק,
 שבלי שום בעיה
 בתום יום עמל ויגיעה
 אפשר לפרגן
 לאדם ישר זקן
 מכל הלב.
 מקס ומוריץ, ללא חת

כבר מתכננים זממים,
 אם לא דרך מקטרתו
 לתקוף את האיש הזה. (עלייה - Drop עוגב)
 פעם, כשביום ראשון
 שוב ישב אדוק חסוד
 בכנסייה ברגש רב
 לפני עוגבו, ()
 הזדחלו הנערים המחבלים
 אל ביתו ואל חדרו,
 למקום שבו ניצבה מקטרתו המשובחת.
 מקס אחז בה בידו;
 ומוריץ מתוך כיסו
 שלף אבקת שרפה
 ומהר פטמו, פטמו
 אבקת שרפה במקטרתו.
 ומהרו בלאט הביתה,
 כי כבר נגמר בכנסייה.
 בשלווה רכה
 סוגר לו למפל את כנסייתו.
 עם ספר וחוברות תווים
 לאחר ביצוע מוקפד של עסקיו,
 הוא מנווט שמח פעמיו
 לביתו ולמבטחו.
 מלא הכרת תודה אז
 הוא מצית את מקטרתו.
 אה! אומר הוא, השמחה הכי גדולה
 אינה אלא שביעות רצון!!

בום! מתפוצצת המקטרת (sfx פיצוץ + החפצים עפים + למפל עף)

בשאון נורא גדול
 קומקום קפה וכוס המים
 קופסת הטבק וקסת הדיו
 תנור, שולחן וגם כורסת הטיפוחים
 הכל מתפצח לרסיסים
 כשהעשן התפוגג והתרומם,
 רואים את למפל, שתודה לאל
 שוכב חי על גבו.
 אבל בכל זאת הוא נפגע.
 אף ויד, פנים וגם אוזניים
 שחורים כמו כושים
 וציצית שערו האחרונה
 שרופה עד הפדחת.
 מי ילמד עתה את הילדים?
 מי יוסיף חכמה וידע?
 מי ינהל עתה את
 עסקיו של למפל?
 מה יעשן עכשיו המורה,
 כשלמקטרת אין שימוש עוד?
 עם הזמן יבוא מזור לכל,
 רק המקטרת חטפה את שלה.
 זה היה הרביעי, התעלול.
 החמישי כבר במסלול.
"הריקוד המסיים"

תעלול חמישי

מי שיש לו דוד

בעיר או בכפר,

שיהיה אדיב וגם ענו.

כי את זה הדוד אוהב.

בבוקר "Guten Morgen" צריך לומר,

Haben sie was zu besorgen?

מביאים לו מה שהוא צריך,

עיתון, מקטרת, פידיבוס.

ואם מגרד, צובט או מדגדג

בגב, מיד אז מוכנים ברוב שמחה

להגיש שירות וגם עזרה.

או שמא מגירוי

הדוד מתעטש חזק,

קוראים מיד: לבריאות! והתשובה (הדוד מצטרף)

Danke, wohl bekomm` es Euch

או אם יאחר הדוד לשוב הביתה

חולצים ממנו מגפיו,

מביאים את נעלי הבית, חלוק ומצנפת

כדי שלא ישב בקור.

בקיצור, מתחשבים בכל

מה שגורם לדוד שמחה.

מקס ומוריץ מצדם

לא מצאו בזה עניין. (+ ג'וקים)

רק חשבו, איזו בדיחה רעה

תכננו לדוד פֶּרִיץ!

כל אחד יודע איזה מין

יצור היא חיפושית.

בין עצים אנה- ואנה

עפה, מזדחלת ורומֶשֶׁתּ לַהּ.

מקס ומוריץ עליזים תמיד,

ניערו אותן מהעצים.

בשקיות נייר אספו

סגרו את ה**רומֶשֶׁתּ**. ()

זהו זה, ולפינה,

מתחת שמיכתו של הדוד פריץ!!

במצנפת המחודדת;

את עיניו עוצם ומתכרבל

וישן במנוחה.

החיפושיות לעומת זה

מגיחות מהר מהמזרן.

זו שלפנים, אחת,

תופסת לפריץ את האף.

(הדוד מצטרף) "אָאוּ"

קורא הוא **(הדוד מצטרף)**

Was ist das hier!!?

תופס שרץ אחת.

הדוד, כולו זוועה,

מזנק מהמיטה.

(הדוד מצטרף) "אָיִי!"

הנה תפס לו עוד אחת

בצוואר או ברגליים
פה ושם ומסביב
מזדחל ומתעופף הכל
הדוד פריץ במצוקתו
מכה, חובט בכל עד מוות
שורו נא! הכל חלף
כל התְּשׁוּצָת המגעילה הזאת
שוב שלווה לדוד פריץ
ושב, עוצם עיניו.
זה היה החמישי, התעלול.
השישי כבר במסלול.
"הריקוד המסיים"

תעלול שישי

בתקופת הפסחא היפה (נעימת פסחא ופעמונים)

כשהאופים המסורים

מכינים הרבה מאפי ממתקים,

בקשו גם מקס ומוריץ

משהו מהכל-טוב הזה.

אך האופה, מתוך זהירות,

נעל את המאפייה.

אם מישהו ירצה לגנוב,

הוא יצטרך להתאמץ לו דרך הארובה.

הנה שני הנערים באים

דרך הארובה שחורים כמו עורבים.

פוף! נופלים אל הארגז

המלא בקמח עד גדותיו.

ושניהם אז מסביב

לבנים כסיד.

אבל בהנאה רבה הם

ניגשים אל הכעכים המונחים.

פתאום אז הכסא נשבר

ושניהם אז בבצק.

עוטי בצק עוגה

אז הם עומדים, מראה אומלל

הנה מגיע האופה מיד,

מבחין בלקני הממתקים.

אחת ושתיים לש

אותם ללחמים.
 התנור עדיין חם
 טראח! לתוכו הם מושלכים.
 טראח! שולפים אותם מתוך הלהט
 כי עכשיו הם כבר חומים ומוכנים.
 כל אחד היה חושב – חוסלו,
 אבל לא, הם עוד חיים.
 חָאפ, חָאפ מכרסמים הם את דרכם
 דרך הקרום כעכברים.
 והאופה צועק: (האופה מצטרף)

Ach herrjeh! da laufen sie!

זה היה שישי, התעלול.
 האחרון כבר במסלול.
 "הריקוד המסיים"

הומאז'

המספר נראה תשוש ומבולבל. . הריקוד המסיים נעצר. הצוות מוסר לו מים לשתייה אך הוא מסרב. המסך נסגר. הצוות מביא למספר את המזודה- פותח אותה ומוציא את העותקים המתורגמים. המספר בוחר מתוך המבחר ספר אחד. מקריא מתוכו בחיך עמוס גועל ומועקה.

אך לא שיחק עוד מזלם:

קבלו שכר לפועלים.

(מופתע) יהודה קלל: "לעזאזל!"

תפס אותם ביד ברזל

והכניסם לשק בכוח:

"הוסיפו נא בשק לשמוח!"

השק למעלה העלה,

על המסמר אותו תלה.

ודאי עודם תלויים מאז

להצילם איש לא נחפז?

[אנדה עמיר]

מראה כי זהו העמוד האחרון. סוגר את הספר בבוז. איש צוות מוסר לו ספר נוסף.

בעוד רגע - פי השק

כבר קשור ומהודק

והזוג המסוכן

לא יוכל לצאת מכאן,

לא יוכל עוד לקלל,

באחרים להתעלל,

את מישהו לשים לצחוק

ולעבור כל גבול וחוק?!

[אורי סלע]

מראה כי זהו העמוד האחרון. סוגר את הספר בבוז. הצוות מתחיל לשלהב את המספר.

לא, לא, לא רבותי וגבירותי! לא עוד!

הגיע השעה לסגור חשבון סופי! לנקות ולטהר את אשר אתם יצרתם כמציאות!
לא עוד מיסטיפיקציה זולה של אמת חבויה! לא עוד מסתורין המחפה על שקר!
החידלון הוליד אסון וכל חוטא עונשו יבוא!

דממה. הצוות מחייך ומצחקק בשובבות כמי שיודע על דבר מה זדוני שעומד להתרחש.

ובכן, הגענו לחלק המעניין יותר לערב זה. לפחות בשבילנו- הרי אנחנו את הסיפור מכיר...

הצוות רץ ומתחיל לסדר את החלל לתעלול המסיים. אחד מכניס עצים ומגביר את האש בתנור.

הבינו, לא לשווא חिकיתי. לא לחינם הסתרתתי מאתיים שנות אפלה. כל השנים ההלו שעברו – לא עברו ריקם. מי מיכם באמת יודע איך תם ונשלם סיפורנו האיום?

פאזה

ובכן- הערב ניגאל יחדיו- איזור עלוב וטחוב זה של חוסר אחריותכם הוא מסלולנו האמיתי הערב... הגענו למעגל האחרון. כמה מבעיתה, כמה בלתי ניתנת לביטוי היא הבנאליות של רוע האדם. ההיסטוריה המפוארת תיחשף כעת מול עיניכם המזוגגות והאמת תותז כדם קדושים מעל קרשים אלו להנאתכם ולתעלתכם אל עבר פרצופכם! למען ילדינו, למען נכדינו מעתה ועד עולם! הביטו נא אלי, רבותי

וגבירותיי ואל תסירו מבטכם- זהו הסיפור האמיתי על מי שכאן סופר ועל מעלליכם אתם!

הצוות נעמד לצדי התנור כבמסדר.

הנה! זה מה ששוים שקרים של תרגומים!

המספר לוקח מהמזודה את כל הספרים והדפים בגועל וזורק אותם לאח הבוררת. עשן מיתמר מהתנור. הצוות מתחיל לקרוא כבאקסטזה:

Übel, Übel, Übel, Übel, Übel, Übel, Übel, Übel, Übel¹...

זכרו! כי במקום שבו שורפים ספרים - נהיה חם!

המספר מחבק בידיו את הספר העתיק. צוות מקס ומוריץ נעמדים בקדמת הבמה. אברום נעמד מאחוריהם כפרזנטור ומסדר אותם. הוא מחליף מבטים עם המספר שמתיישב ליד שולחנו ומביט בהם בערגה. ברקע- יוסי משחזר על אבן משחזת זוג גרזנים. המספר צועק:

Arbeiten²!

¹ רוע, רעה
² לעבוד

השיר של מקס ומוריץ

לאורך השיר אברום מנחה את האירוע כמי שמתפקד כמורם של המבצעים. המספר מביט בערגה ובשלב מסויים יפרוץ ממרר בבכי.

Man sagt:

Ja, ja, ja!

Sieh da, ich dacht es gleich!

Bosheit ist kein Lebenszweck!

Freilich! Warum ist der Mensch so lecker!

Das kommt von dumme Witze!

Gott sei Dank! Nun ist's vorbei Mit der Übeltäterei!!

Dies ist wieder ein Exempel!

Das war witzug oder?

...Ich hoffe man wird mir nicht bose sein

בסיום יביטו כולם לעבר המספר היושב ליד שולחנו וממרר בבכי. הוא יביט עליהם כמתרפק, הם יראו מודאגים מאוד ואובדי עצות. המנחה יאמר אליהם בבכי מתחנן:

ich hab' keine kraft mehr! ich muss hier pause machen. ich stell mich hier nie wieder drauf. alles kommt auf mich zu. Max, Moritz, mutter, ich habe angst!

ich sehe sie. sie gucken mich an. sie rennen vor mir weg. sie entfernen sich von mir- in diesem moment kommt der stoerende tod zwischen uns, der letzte trennende blick, der mich rettet, eine freude!³

המספר פונה לקהל ואומר:

³ אין לי כוח יותר... אני חייב לעצור כאן. אני לא עומד בזה שוב. הכל חוזר אלי! מקס! מוריץ! אמא! אני מפחד! אני רואה אותם, הם מסתכלים בי, הם הולכים ממני, הם נפרדים ממני. הרגע הזה בו המוות מפריד ביננו, המבט האחרון, הפרדה, המוות, המוות הוא שהאציל עלי את הסמכות!

זיכרונות העבר האיומים שלי חיים יותר מכל עתיד שתוכלו לדמיין אי-פעם...

אברום נגש אל המספר בהכנעה ואומר לו באסרטיביות:

Genau! es gibt keine genesung. du musst stark sein. erinner dich an deine woche. du musst weitermachen. du bist max und du bist auch moritz! die vorstellung muss weitergehen!⁴

כולם חוזרים אחריו:

die vorstellung muss weitergehen!
die vorstellung muss weitergehen!
die vorstellung muss weitergehen!
die vorstellung muss weitergehen!⁵

המספר מנסה להתפתל ולהתחמק אך ללא הועיל. הוא נכנס לאקסטזה, אוסף כוח אדיר, קם וצורח:

מקס ומוריץ אוי לכם
הנה תעלולכם האחרון.

המספר קופץ ונעמד על שולחנו. הצוות צורח באושר ומסיע אותו לרוחב הבמה:

YAH! YAH! YAH!

⁴ בדיוק! אין ברירה! תהיה חזק! תזכור את השבועה שלך. אתה חייב להמשיך! זה הגורל שלך. אתה מקס ואתה גם מוריץ! ההצגה חייבת להימשך!

⁵ ההצגה חייבת להימשך!

תעלול אחרון

ומדוע להם לשניים
לחתוך חורים בשקים?

הנה האיכר מְקָה
נושא תבואה **בשקים**.

אך בטרם עשה צעד
כבר מתחיל השק לנטוף.

מתפלא הוא נעמד לו
הי, השק נהיה קל יותר.

הי, מלא שמחה רואה הוא
את מקס ומוריץ בערמת הגרגרים.

בְּאֵנְג, לתוך השק הגדול הוא
אוסף את הפוחחים.

מקס ומוריץ מסוחררים לגמרי,
עכשיו הם בדרכם לטחנה. (האיכר מצטרף)

Meister Müller, he, heran!

Mahl' er das, so schnell er kann

(הטוחן מצטרף)

Her damit!

ולמשפך הוא מנער את הזָדִים.

קְרִיק וקְרָאק הטחנה (פעמוני אבל מדנדנים)

טוחנת וחורקת.

כאן ניתן עוד להבחין בהם

טחונים עד דק בחתיכות.

אך עד מהרה בולעים

אותם עופותיו של הטוחן.

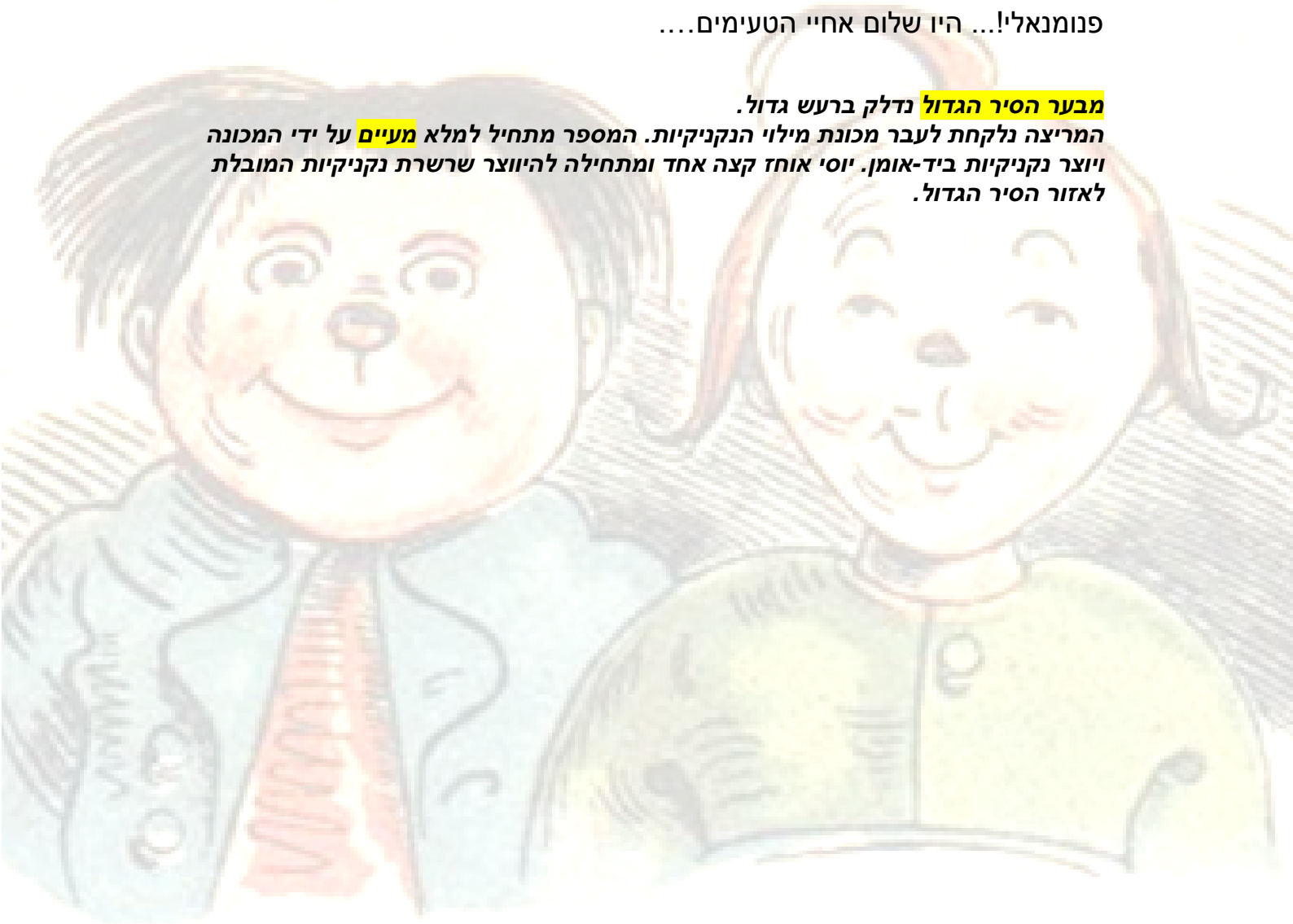
טקס השחיטה

בשר טחון אדום ומדמם. הוא נערם במריצה. המספר מזיל ריר ומוחה דמעה ואומר ביראת כבוד-

פנומנאלי!... היו שלום אחיי הטעימים....

מבער הסיר הגדול נדלק ברעש גדול.

המריצה נלקחת לעבר מכונת מילוי הנקניקיות. המספר מתחיל למלא מעיים על ידי המכונה ויוצר נקניקיות ביד-אומן. יוסי אוחז קצה אחד ומתחילה להיווצר שרשרת נקניקיות המובלת לאזור הסיר הגדול.

המספר ממשיך בהכנת הנקניקיות. נקניקיות מתחילות להתבשל.

כששמעו על כך בכפר

לאָבַל לא היה כל זכר.

האלמנה בולטה, רכה ועדינה, אמרה: (שוחטת תרנגולת בידיה)

Sieh da, ich dacht es gleich

"יא, יא, יא!" קרא המייסטֶר בק, (תופר מדי אסיר מחנות)

"Bosheit ist kein Lebenszweck"

ואז אמר מר למפל המורה: (על ברכיו ילדה תמימה, ישבנה חשוף והוא מצליף בה בידו)

"Dies ist wieder ein Exempel"

"Freilich", טען אופה הממתקים, (בולס עוגה מוקצפת ויין)

"Warum ist der Mensch so lecker"

אפילו הדוד פריץ הטוב אמר: (לבוש בגדי אישה ומאופר בכבודות)

"Das kommt von dumme Witze"

רק האיכר הטוב חשב: (מזיין עגלה מאחור)

"Wat geht meck dat an"

בקיצור, בכל הכפר סביב עברה שמועה שמחה: (תמונת הכפר)

"Gott sei Dank! Nun ist's vorbei"

Mit der Übeltäterei"

תמונת הכפר נמוגה באפקט סגירת vignette.

ויאמר אליהם פילאטוס: ומה אעשה לישוע הנקרא בשם משיח? ויענו כולם: ייצלב!
ויאמר אליהם: מה אפוא הרעה אשר עשה? והם הוסיפו לצעוק: ייצלב. ויהי כראות
פילאטוס כי לא יועיל מאומה, ורבתה עוד המהומה, ויקח מים וירחץ את ידיו לעיני
העם ויאמר: נקי אנכי מדם הצדיק הזה, אתם תראו. ויענו כל העם ויאמרו דמו עלינו
ועל בנינו...

מולדובה מתנגנת ברקע. נכנס המספיד.

ובכן... גבירותיי ורבותיי... מה יש לומר עכשיו? ראו מה עשיתם. האם חטאתי בהזמיני אתכם לכאן הערב? האם החרטה בכם כבר מחלחלת? האם הבנתם סוף טוב הכול טוב - מה פשרו? עכשיו אתם גם כן אחיי למסדר הסודי שהקימותם בלא ידיעה.. כולנו אבירי הסוד הנורא של האמת... ובינינו, מי יודע מה עושה היום נכדו של מייסטר בק?! ומהו פועלה של זו, שסבתה הייתה האלמנה בולטה? כל בניהם ובנותיהם, נכדיהם וצאצאי אותם הגיבורים, המבוגרים, התלוינים המטומטמים! שבהינך טירוף הדעת ולמען רגע של דעתנות ויהירות, עשו מעשה שלא יעשה ואף לא יועלה על דל שפתיים במקס, במוריץ, באותם ילדים קטנים, תמימים וטהורי לבב? היכן, רבותיי וגבירותיי טמונה השאלה לתשובה הנוראה? הרי אנו, המבוגרים, תמיד נדע מה טוב לילדינו. לא כן? את הנעשה אין להשיב, אכן וכן, אך יש מחיר לפשע... הייפלא מכם שאם תדקרו - ניזוב דם? אם תדגדגו - נצחק? אם תרעילו - נמות ואם תתעללו - האם לא ננקום? תרבות!... (צוחק) תרבות!?

מרים את המזוודה.

עד מתי נחרוש, נקצור, נשחית ונבזה זיכרונות של אחרים למען מטרה פושעת? זכר של דורות קודמים - שמור, נצור, סגור עמי- למה? הַעֲד, כפי שחלקכם ודאי יודעים נושא בנטל הגדול מכל- הזיכרון. רבותיי וגבירותיי- המזוודה (פותח את המזוודה לרווחה) - ריקה. זכרו- הזיכרון של העבר הוא המצפן של העתיד.

דנדון פעמון חצות. המספר מחייך חיוך גדול וממלא ריאותיו אוויר.

אה!... הנה, הגיעה השעה לחגוג, אך בטרם תחגגו- זכרו את אשר קרה פה הערב.
לכו עתה, להיות בני חורין.

בואו נאכל!

המספר מסמן בידו לקהל לעזוב. הולך ופותח את דלת האולם ונעמד לידה. אור חזק ובהיר עולה על הדפים מתוך התרגומים התלויים על קירות האולם. שירי הילדים בגרמנית מתנגנים ברקע.

עזיבת קהל

המספר מודה לקהל על שנטל חלק באירוע. דלתות האולם נפתחות לרווחה וחושפות את הרחוב האפלולי. הקהל עוזב את האולם בעוברו ליד הסיור הגדול. הצוות מחלק לכל צופה נקניקיה, כרוב ולחמניה. הקהל עומד ספק בתוך- ספק מחוץ לאולם. הדלתות הכבדות נסגרות לאיטן ומשאירות את הקהל בחוץ ואת הצוות בתוך החלל- מבט של רחמים בעיניהם.

